

UDDRAG AF

Når engle spiller Mozart

Af Lisbeth Nebelong

Det skelsættende møde mellem Lisa og Kári som elleveårige er et af romanens højdepunkter.

Fjerde kapitel kan desuden læses som en selvstændig fortælling om det dansk-færøske kulturmøde og tabet af barndommens uskyld.

Hulen

Juli 1967

Sommeren blev anderledes, end Lisa havde forestillet sig. Så langt, hun kunne huske tilbage, havde de tilbragt hele ferien i sommerhuset i Tisvildeleje med at sejle, bade, spise jordbær og is og lege med de andre børn i strandkvarteret. Men ikke i år. Tre uger inde i skoleferien, så snart faren fik fri fra ministeriet, skulle de pludselig til Færøerne.

Engang i en geografitime havde Lisa vist nok hørt om de dér øer langt mod nord, som hørte til Danmark; men de havde ikke interesseret hende det mindste, og da hendes far over middagsbordet begejstret fortalte, at de skulle på ferie deroppe, kunne hun slet ikke se det vidunderlige. Hvorfor nu det? Når hun meget hellere ville være i "Bellavista", som de plejede. Og hans svævende forklaring om, at "finde ud af, hvordan der er", kunne hun ikke bruge til noget. Hun kunne da fint leve videre uden at have undersøgt fjerne og ligegyldige danske besiddelser, men Erik var selvfølgelig straks med på idéen. Især da det viste sig, at de skulle sejle med skib fra København i to døgn for at komme derop, og det havde nu også været ret spændende, da det kom til stykket.

I begyndelsen havde de ligget og solet sig på dækket, men efterhånden som "Tjaldur" nåede længere ud i Nordsøen, var vejret blevet dårligt, og i lang tid havde de ikke set andet end gråt hav med store bølger. Heldigvis havde de ikke været søsyge, og de havde spist engelsk bœf i restauranten begge aftner, de havde fået lov at være længe oppe og gå frit omkring på det store skib, købe slik i butikken med todfrie varer og sidde og drikke farvestrålende sodavandsdrinks med små parasoller og høre musik i salonen i den lyse sommeraften.

I det hele taget havde de fået lov til meget mere, end de plejede på hele turen, så selv om vejret var kedeligt, havde det ikke været så slemt, som Lisa havde troet, og på det postkort, hun skrev til sin

mormor og morfar, havde hun slet ikke haft plads til at fortælle alt det, hun ville.

De boede på hotel, det var lyst næsten hele natten, og de havde set en masse. Havde taget med post- og mælkebåde rundt mellem øerne og været i land på syv af dem, og en dag havde de været oppe på noget, der hed Rigsombudet, hvor rigsombudsmanden, som var dansk, havde inviteret dem ud med sit skib, "Thorshavn", til en ø, der hed Fuglø, som lå længst mod øst. Der var kun ti huse i den lille bygd, og tænk engang, de havde først for nylig fået elektricitet! De havde været med inde og spise varm mad midt på dagen hos nogle af dem, der boede der, og bagefter havde manden i huset taget dem med op i fjeldet og vist, hvordan man fanger fugle med en lang stang med net på. En dag havde de også lejet en bil og var kørt helt op nordpå, til de ikke kunne komme længere og var endt på en frygtelig vej med huller og hårnålesving, der førte ned til en lille bygd for foden af et fjeld med en stor sandstrand. Vandet var for koldt til at bade i, men de havde soppet lidt og set over på nogle flotte klipper, der hed Kæmpen og Kællingen.

Og om tre dage skal de sejle med "Tjaldur" tilbage til København, og der er tredive grader og sol, og så skal de heldigvis en uge til Tisvildeleje, inden de begynder i skolen igen.

- Glæder du dig ikke til at komme hjem?, spørger Lisa, da hun og Erik ligger i deres senge på Hotel Hafnia og prøver at sove.

Det er Færøernes nationaldag i morgen, Ólavsøkan, eller på dansk Olaj, der hylder Olav den Hellige, som i 1030 sendte sine mænd til øerne for at kristne dem. Allerede i dag begynder festlighederne, og også familien Bjørn Nielsen har været nede ved havnen og set på kaproning og har gået rundt i byen, der er fyldt med færøske flag og masser af mennesker overalt. Nedenunder, i restauranten på første sal, spiller de musik, og vinduet vender ud mod gaden, hvor det stadig vrimler med mennesker, der råber og synger og larmer, så selv om klokken er over tolv om aftenen, og de er trætte, er det umuligt at falde i søvn. Deres far og mor har for længst sagt godnat og er gået over til rigsombudsmanden, der har inviteret dem og en masse andre danskere til natmad.

- Jo, jo, siger Erik, men det er da også sjovt at være her. Skal vi ikke stille os hen til vinduet og kigge ud? Vi kan alligevel ikke sove.

De kan se lige over på Rigsombudet, hvor deres far og mor er til fest. Der er lys i alle vinduerne i det kæmpestore hus, og nede på gaden går grupper af folk og synger og råber.

Alle er ude, og alle har festtøj på. Selv piger på Lisas alder og endnu yngre går dernede uden deres forældre, arm i arm, i hvide kjoler og med hvide knæstrømper i laksko eller i deres fine nationaldragter med rød- og sortstribede lange nederdele, blå forklæder med broderede blomster, bæltter med sølvspænder, blomstrede tørklæder over skuldrene og sorte brokadekyser med lange røde bånd.

Der er en del, der er fulde. Nogle af mændene svajer frem og tilbage og prøver at gå lige, og ind imellem stopper de op, trækker en flaske snaps op af lommen og står og drikker af flasken, inden de dingler videre. Lisa og Erik ler. Det er utroligt, at de kan holde sig oprejst, og det kan de heller ikke alle sammen. En drukkenbolt er dejset omkuld midt på fortovet, lige neden for hotellet. Nogle prøver at ruske liv i ham, men det kan ikke lade sig gøre, til sidst giver de op, skræver over ham og går grinende videre.

Henne for enden af gaden ved torvet er nogle begyndt at danse kædedans. To skridt til venstre, et til højre, bevæger de sig som i en slange eller bølge, mens de skråler en ensformig sang, og flere og flere kommer til og blander sig i dansen.

Lisa og Erik har åbnet vinduet, og i begyndelsen lyder det uforståeligt, men pludselig fanger Eriks ører, at de synger på en slags dansk! Selv om de ruller på r'erne kan han forstå nogle ord, og efter en syv-otte vers har Erik og Lisa fået fat i omkvædet og kan synge med, hver gang, de dansende når til det, og der bliver brølet for fuld kraft: "Raske drenge, grind at dræbe, det er vor lyst". Og de to børn skråler med, bølgere med og føler sig med i dansen oppe fra tredje sal, og uden at en sjæl bemærker det.

En hvid bil forsøger at køre gennem hovedgaden, men det er umuligt at komme forbi alle de mennesker, og ingen flytter sig. Tværtimod begynder folk at stå og slå ned i køleren, råber og skriger til føreren, der har trykket hornet i bund.

Forvirring og frustration breder sig, men pludselig kommer der hjælp oppefra. En stor, sort sky, der har hængt lige oven over torvet og hovedgaden i et stykke tid, har omsider samlet sig sammen til at give slip og tømmer sig i kaskader af vand. Folk haster i læ under

tage og træer. Paraplyer trylles frem, slås op og svæver i alle retninger. Den hvide bil forsvinder stiltfærdigt op ad hovedgaden, og selv fulderikken, der var faldet omkuld på fortovet, kommer fortunlet på benene.

Festen ebber ud, og Lisa og Erik lukker vinduet. Nu kan de endelig få sovet.

Ved Olajfesten strømmer alverdens færingere til Tórshavn for at mødes med familie og venner, overvære nationalsporten kaproning, danse, feste og fejre, at Færøerne er et kristent land og færingerne et folk med eget sprog og flag.

I dagene omkring Olaj vokser hovedstaden til over det dobbelte af sit normale indbyggertal på knap 11.000, for Ólavssøkan er ikke kun det tidspunkt, hvor alle fra bygd drager til hovedstaden og udrejste færingere vender hjem på visit, den er også et yndet tidspunkt for turister fra især de nordiske lande at besøge øerne på.

I Olajdagene er den i forvejen store færøske gæstfrihed uden grænser. Gæster, der selv medbringer drikkevarer, modtages måske nok med særlig varme, men der skeles ikke småligt til hverken nationalitet, social rang eller politisk observans. Alle døre og hjerter står på vid gab, og enhver, der har lyst, er velkommen til at komme inn á gølvíð og spise, drikke og danse med.

I dagevis har husmødrene lavet færøske retter i rigelige mængder og stillet dem til køl i hjallíð, hvor også skærpelårene hænger på rad og række med deres fine, hvide fedtlag, klar til at blive skåret i ekstra ødsle lunser og fortæret i festdagene. Og når kædedansen trædes, går snapseglasset generøst og gentaget på omgang fra mund til mund.

Selv om de mange trossamfund har sørget for, at spiritus ikke må sælges i fri handel på Færøerne, kan enhver, der har betalt sin skat og kan dokumentere det, frit importere 12 hele flasker spiritus om året og ubegrænsede mængder af øl, og forud for Ólavssøkan har der været travlhed på skattekontoret og på Gjaldstovan, som man skal forbi, før man omsider kan hente sin importerede snaps og elefantøller på posthuset. Ved nationalfesten må der ikke mangle noget, og det gør der heller ikke. Det skulle da lige være en ganske almindelig Hof eller Tuborg, som er umulig at opdrive på øerne, måske lige bortset fra på Rigsombudet, men helt ærligt, er man afholdsmand eller hvad?

Selve Olajdagen er den 29. juli, hvor lagtinget åbner efter sommerferien, men allerede den 28. åbnes med Olajtalen foran tinghuset, musik af Havnar Hornorkester, hesteparade og idrætsforeningernes optog gennem byen i deres forskellige, farvestrålende klubdragter, hvorefter man samles ved havnen til kaproningen. Hele aftenen og natten forud for selve dagen festes der overalt, og nogle kan slet ikke holde op, når først de er begyndt, og snupper også den 30. med, hvad enten det er søndag, som i år, eller almindelig hverdag.

Også Leif og Vivian Bjørn Nielsen er kommet sent i seng natten til den 29. juli efter natmaden hos rigsombudsmand Bent Jakobsen og frue, og det er en søvndrukken mor, der banker på Lisas og Eriks dør kvart i ti, og med uld på stemmen råber til sine børn, at de skal skynde sig op, hvis de skal nå at have morgenmad, inden restauranten lukker, og se processionen kl. 11.

Skrüðgongan, hvor landets politiske, åndelige og administrative ledelse, alle de betydningsfulde mænd i deres bedste alder og magtfulde festskrud, går fra den hvide lagtingsbygning, ned ad Tinghúsvegur, forbi Vaglið og ned til højmesse i Havnar Kirke er et af højdepunkterne på nationaldagen, og folk står tæt overalt omkring lagtinget og på torvet for at se optøget, både når det går ned til kirken, og når det efter en time vender tilbage til tinghuset for at overvære lagmandens åbningstale.

I år kan lagtinget endda fejre sin 115 års dag, fortæller Lisa og Eriks far. Som lovgivende og dømmende forsamling er tinget ganske vist over tusind år gammelt, stiftet af de nordmænd, der kolonialiserede øerne omkring år 900, men i 1816 fik Færøerne status som et amt i det danske kongerige. Derefter blev alle beslutninger om færøske samfundsforhold truffet i Danmark, og tinget og lagmandsembedet blev nedlagt. Flere gange forsøgte færingerne at få genskabt tinget, men først i 1852 lykkedes det. Lagtinget blev etableret som et amtsråd, men med større beføjelser end de danske amtsråd. Endelig kunne færingerne igen ledes af deres egen, folkevalgte forsamling - om end under dansk konge og Grundlov - og hver gang et rundt eller halv rundt år tilbyder sig, ja, selv et kvartrundt eller noget, der ligner, bliver denne milepæl i den færøske bevidsthed hevet frem i Olajtalen og holdt op som symbol på, at tiderne både har været værre, og at de kan blive bedre.

Gårsdagens 115-års tale overværede familien ikke, men i dag vil de være til stede ved processionen klokken 11, og fem minutter i er de på vej ud ad Hafnias dør og befinder sig straks i et folkehav. Det er ikke til at mase sig frem, men resolut tager Leif Bjørn Nielsen Lisa og Erik i hånden, kaster sig ud i det, og får på forunderlig vis skilt vandene og skabt en nogenlunde farbar rende, så de alle med kun få knubs og uden varigt men kommer over gaden og havner lige i første parket: for foden af græsplænen foran tinghuset, ved de knæhøje stensøjler med jernkæderne imellem og kobberbusten af den færøske nationalskjald Rasmus Effersøe.

Vejret er gråt og skyet, men tørt, og flagene hænger halvslapt ned fra den flagallé, der er sat op hele vejen ned ad Tinghúsvegur. Folk står utålmodigt og tripper, mens de småsnakker med hinanden, og endelig, fem minutter over 11 sker der noget oppe på toppen af vejen ved lagtinget.

Langsomt og værdigt, og en lille smule kedeligt, synes Lisa, bevæger optoget sig ned ad vejen.

Forrest til højre rigsombudsmanden med svanefjershat og sort gallauniform med ridderkors, guldepauletter, guldbroderi på flippen og guldknapper i to lige rækker ned til bæltet, hvor der i venstre side hænger en gylden kårde. Ved siden af den høje Bent Jakobsen går lagmanden, stor og tæt og alligevel et halvt hoved lavere, i færøsk nationaldragt med færøhue, rød broderet vest, trøje med sølvknapper, sorte knæbukser, blå knæstrømper med kvaster og sorte sko med sølvspænder.

I anden række biskoppen i hvid bispekjole med grønne bladranke og hvid pibekrave og ved siden af ham lagtingets formand i almindeligt mørkt jakkesæt. Tredje række består af dommeren i sort med sovsekande på hovedet og ved siden af ham den ligeledes danske politimester, af tjóðveldistunger kaldet "fremmedpolitiet". Derefter formanden for oppositionen, flere dommere, rækker af landsstyremænd, præster og lagtingsmedlemmer, de fleste i mørkt tøj med bløde hatte og enkelte med færøhuer.

Da optoget har passeret i ro og orden, for syns skyld fulgt og overvåget af to politibetjente i uniform, opløses menneskemængden langsomt, og Leif Bjørn Nielsen tager tegnebogen frem fra inderlommen og stikker Lisa en lyserød, færøsk tikroneseddel.

Der skal være en lille klassisk koncert på terrassen foran lagtinget klokken 15, fortæller han og foreslår, at de samles her igen lige ved statuen, når den begynder. Indtil da er Erik og Lisa velkomne til at gå rundt på egen hånd, og de kan selv købe sig lidt at spise og drikke i den lille kiosk eller i boden med fish & chips, hvis de har lyst.

Orkestret på terrassen foran tinghuset viser sig at være en kvartet, som allerede har spillet de første tre satser af Haydns strygekvartet i G-dur opus 77 nr. 1 og er i fuld gang med den muntre, fugleflagrende finale, da Lisa og Erik forpustet løber ned mod Vaglið næsten en halv time senere end aftalt med forældrene.

Efter at have gået lidt rundt og købt chokoladekiks og is, slik og sodavand for det meste af deres formue, var de småsnakkende nået langt ud ad Niels Finsens Gøta, var havnet i en skolegård med tombola og boder, havde forvildet sig videre op ad en stejl bakke og havde pludselig befundet sig i udkanten af byen ved en indgang til en stor plantage, som de var nødt til at undersøge nærmere.

Inde mellem bjergfyrrer og høje graner havde de fundet en lysning, slået sig ned på en kæmpe flad sten med mospletter og hygget sig med deres indkøb, og bagefter havde de moret sig med at se, om de kunne komme tørskoet over åen, der løb gennem plantagen, ved at hoppe fra sten til sten.

Vandet brusede, selv solen sendte dem små varme smil, og glemt var både tid og al forsigtighed. Nu gjaldt det ikke alene om at være hurtigst, men også om at turde tage så lange spring som muligt, og først da Erik gled på en sten og røg i til begge knæ, var det pludselig ikke så sjovt mere, og ups, hvad var klokken for resten?

Det er umuligt at få øje på forældrene i den vrimmel af mennesker, der igen er omkring torvet og tinget, og de står ikke dér, hvor de skulle have stået for lang tid siden.

Eriks sko svupper af vand, men det er ikke længere noget at grine af. De før så fine lyse lædersko er mørkebrune og fulde af mudder, og Lisa mærker gråden prikke i halsen. Her havde hun fået ansvar og en flot tikroneseddel, og så kunne hun ikke engang overholde tiden, hun, der udsagt, men underforstået skulle passe på dem begge to, og nu havde Erik fået ødelagt sine nye sko, og de var kommet for sent. Hvor kunne hun! Men Erik, der ikke er tynget af samme

forpligtelse, kan godt selv gå tilbage til hotellet og skifte sko og se, om far og mor skulle være dér, forsikrer han, og hvis hun bare bliver stående på det aftalte sted, kommer han under alle omstændigheder tilbage om lidt.

Hun ser efter sin bror, der sjosker af sted, en anelse mindre kæd end normalt, men alligevel målbevidst med kurs mod hotelværelse og tørre gummisko. Hans lyse nakke forsvinder i mængden, men det skal nok gå, Lisa falder til ro til fjerdesatsens sidste lange, optimistiske crescendo.

Et sekund står luften stille, så brager klapsalverne løs, og en høj, ranglet mand med færøhue og stor næse lige ved siden af Lisa råber "bravo, bravo" med de mest rullende r'er, Lisa endnu har hørt på turen, og pifter indimellem så højt, at hun lister hænderne op for ørerne for ikke at blive døv.

Musikerne bukker ydmygt og kejtet. Uvant med bifald fra flere tusind hænder skynder de sig at tage plads bag deres instrumenter igen, og falder som skuespillere, hvis roller et øjeblik var taget fra dem, tilbage i den form, de kender og er trygge ved.

En ekstra bratschist er i den korte pause kommet ind på terrassen og har forvandlet det lille ensemble til en kvintet. Førsteviolinisten, en høj, koncentreret mand samler sit kammerorkester i ét langt blik, og nu tager de fat på Mozart, kan Lisa tydeligt høre, selv om hun ikke lige kender det stykke.

Mozart er hendes fars yndlingskomponist, han har de fleste symfonier og samtlige 27 klaverkoncerter på grammofonplade og kan også selv, de søndage, de er hjemme og ikke har gæster, finde på at sætte sig til flyglet og spille flere af dem. Når det sker, sætter Lisa sig musestille hen bag ham i hjørnet af den lyse lædersofa og lytter, mens hun betragter hans brede, ranke ryg og de slanke, kraftfulde hænder, der bevæger sig frem og tilbage over tangenterne og skaber smukke kadencer. Især holder hun af den melodiose tredjesats i den sidste klaverkoncert, nr. 27 i B-dur og den smægtende andensats i nr. 21. i C-dur, og nogle gange plager hun ham om bare at spille en af de to satser, hvad han sjældent gør. En sats kan ikke stå alene, som han smilende har belært hende om. Satserne hører sammen i med- og modspil, de taler sammen, befrugter hinanden, komplementerer og kompletterer hinanden, og kan ikke sådan adskilles.

Der flyder nogle små hvide stykker papir på fortovet, det er koncertprogrammer, og Lisa samler et af dem op. Tórshavnar Musikk-skúli står der øverst og nedenunder med skråskrift Ólavsøkakonsert 1967. Programmet består kun af Haydn-kvartetten og af Mozarts strygekvintet nr. 3 i C-dur, K.515. Førsteviolinisten hedder Árni Sandoy, læser hun, andenviolinisten Zacharias Hansen, violaerne spilles af Annfinn Mortensen og Jógvan Dalsgaard, og cellisten hedder Kári Sandoy.

Kvintetten spiller godt, rigtig godt endda, og selv om enkelte toner forsvinder op i den lysegrå himmel, bærer den svage vind de fleste af dem lige hen til Lisa, slynger sig om hende og får hende til at glemme al skyldfølelse og bekymring. Indhylet i de hjemmevante harmonier har hun også allerede efter få takter vænnet sig til at stå alene blandt lutter fremmede og alligevel føle sig tryk, og hun suger musikken og musikerne til sig med alle sanser.

Lederen må være på hendes fars alder, måske endnu ældre, en høj, tynd mand med guldfattede briller og en ren, kraftig og klar tone. 2. violinsten er lille, tyk og mindst tres år, 1. bratschisten er også en ældre herre, mens den sidst ankomne ser ung og genert ud, vel en 18-20 år. Cellisten er helt ung, en dreng på hendes egen alder, der spiller i dyb koncentration og virker som om han befinder sig i sin egen verden. Som om han hverken ser eller hører andet end de toner, han tryller frem fra sit skinnende rødbrune instrument, der i førstesatsen flere gange synger sin egen sang, kalder på de andre, der svarer den igen, bruser op, blander sig og flyder sammen for igen at give rum til celloens mørke, melankolske stemme.

Lisa kan næsten ikke få øjnene fra drengen med celloen. Han har kort, mørkt hår, som ikke kan blive enig med sig selv om det skal krølle helt eller halvt. Som de andre musikere har han sort jakkesæt, slips og hvid skjorte på, men på en eller anden måde passer det ikke rigtigt til ham, er lidt for småt i det, men det ser ikke ud til at forstyrre ham, ikke engang, når han vender sit nodeblad, så jakken strammer under armene og ærmerne bliver for korte. Hver gang celloen bryder op fra sin faste position som klangbund for kort at overtage melodistemmen, gør han et kast med hovedet, så en pandelok falder frem, og han har et kønt ansigt med mørke øjne, ser hun, da han en enkelt gang kigger op og møder førsteviolinistens blik med et hurtigt smil,

inden han igen koncentrerer sig om sine noder.

Lisa har lagt mærke til, at kvintetlederen hele tiden holder særligt øje med drengen, og at han adskillige gange smiler opmuntrende til ham, selv om drengen ikke opdager det. Det er selvfølgelig hans far, der vil passe på ham og hjælpe ham, så han ikke laver fejl, går hun ud fra, de har jo samme efternavn, og pludselig ville hun ønske, at hendes far også var sådan en musikfar, som havde lært hende at spille fra hun var lille. Så kunne det have været hende, der spillede med sin far i et rigtigt musikensemble, i stedet for at nøjes med blokfløjte i skoleorkestret og klaver til husbehov.

Under andensatsens pantomimeteaterkadencer griber flere par blandt publikum spontant hinanden og tager valsetrin, og da den langsomme, sørgmodige tredjesats begynder, bliver de stående i favntaget.

Nu tager musikerne fat på sidste sats, allegroen, og rundt omkring tager publikum hinanden under armene og begynder at duve frem og tilbage, flere og flere kommer til, og med et er det en hel sammenhængende kæde af mennesker, der står i flere lag tæt på og rundt om terrassen og plænen og bølgler frem og tilbage i takt med musikken, vokser og vokser til de til sidst fylder hele torvet som én stor levende organisme.

Uden at tænke over det er Lisa under koncerten rykket nærmere og nærmere terrassen, har fået mast sig helt frem og står nu kun få meter fra drengen med celloen, hvor hun med åben mund følger hans bevægelser, ser hans blik synke hurtigt ned over nodesiderne, de små dråber af sved, der langsomt triller fra hans tindinger og ned ad kinderne, og hun rynker automatisk panden i anstrengelse med ham og er fuldstændigt udmattet, da stemmerne fra de fem instrumenter til sidst mødes i et fælles crescendo og slutter i en kraftig og harmonisk akkord.

Da Mozart-kvintetten er færdig, er det også slut med koncerten, og selv om folk klapper så højt og så længe, at det burde kunne få hvilket som helst orkester til at give ekstranummer, har kammerensemblet åbenbart ikke mere luft eller flere toner at dele ud af, eller også kan de bare ikke overskue, hvordan man gradvist arbejder sig selv og publikum ud af en sådan succes. I hvert fald er forestillingen

forbi. Musikerne har bukket hastigt et par gange og er begyndt at pakke instrumenter og nodestativer sammen.

Erik er ikke dukket op, og Lisa går ud fra, at han må være blevet på hotellet. Han har nok mødt forældrene dér, og de sidder og venter på hende og hygger sig over en sodavand, inden de skal ned og spise. Hun begynder at gå mod Hafnia, på vejen stikker hun hånden i bukselommen og støder på nogle mønter. Der er stadig halvanden krone tilbage af tieren, og nu, da hun har været alene i verden i en halv time og der ikke er sket noget ved det, hvorfor så ikke lige gå hen i den rød-hvide kiosk, købe en is og nogle lakridser, inden hun går tilbage?

Den spinkle kioskmutter er kun et halvt hoved højere end Lisa, venlig og snakkesalig i sin lille luge og vil først lade hende slippe, da hun to gange har forsikret hende om, at hun kan lide at være på ferie på Færøerne.

Suttende på en sodavandsis og med lommerne fulde af saltbomber får Lisa øje på en bluse i modebutikken på den anden side af gaden, som åbenlyst hænger og kalder på hende. Blusen er orange med gule tværstriber hen over skuldre og bryst, og det er længe siden, hun har set noget så smart. Et lille skilt markerer, at den koster den svimlende sum af 75 kr., så den er uden for rækkevidde, men det koster jo ikke noget at kigge, som hun med en talemåde fra sin mormor minder sig selv om.

Pludselig får hun et kraftigt skub i ryggen.

- "Av! Så pas dog på" råber hun forskrækket, vender sig om og ser lige ind i en møgbeskidt mønstret sweater. Hun kigger op og møder en pubertetsdrengs hånlige blik.

- Så pas dog på!, vrænger han. Så du er dansker! Selvfølgelig! Han drejer hovedet og råber noget, Lisa ikke forstår, og så står to andre drenge der, og de har alle tre dannet kæde foran hende og spærrer hendes vej.

- Lad mig komme forbi! Lisa er ved at græde, men drengen gentager bare hendes ord med hendes grådkvalte stemme, og de træder alle tre tættere hen mod hende. Tårner sig op foran hende som en mur af snavs og had.

- Hvat gert tú her! Danskí lortur! råber den store dreng.

Han brøler ordene ind i hovedet på hende, hun forstår dem ikke

helt, kun at de betyder noget grimt. Han sænker hovedet, stirrer hende lige ind i øjnene med et ondt blik, hvisler på en slags dansk og med tryk på hvert ord.

- Ved du ikke, at vi her på Færøerne ikke bryder os om danskere? Om jer! Danskari!

Men det ved Lisa ikke, forstår det ikke, fatter kun instinktivt at hun må se at komme væk, og da hun ser drengens mund bevæge sig for at samle mundvand, snurrer hun lynhurtigt rundt på hælen og sætter i spurt. Spytklatten lander lige bag hende, drengene bander og er åbenbart et kort øjeblik i tvivl om, de skal sætte efter hende eller ej, men Lisa har ikke lyst til at vende sig for at finde ud af det.

Hun spæner af sted. Løber, som aldrig før, drejer til venstre om hjørnet, ned ad en stejl gade i fuld fart og videre op ad en stejl bakke næsten lige så hurtigt, er ved at falde, men klarer den, kommer videre og først helt nede for enden af den næste, lange gade, lige ud for en gammel kirkegård er al luft forsvundet, og hun er nødt til at stoppe op. Hun hiver efter vejret og hikster af skræk. Hun kan ikke se drengene, står et par sekunder og gisper efter luft, mens hendes blik allerede rutineret som en flugtkonges har afsøgt kirkegården for mulige gemmesteder bag gravsten og under store skræppeblade.

Da hun stadig ikke kan få øje på drengene, kommer gråden. Hun læner sig op ad den tykke kirkegårdsmur, giver tårerne frit løb, kommer langsomt til sig selv og stirrer ud ad en lang og lige landevej. Hun er nået helt ud i udkanten af byen.

Klokken er efterhånden blevet halv fem, og hendes far og mor må undre sig over, hvor hun bliver af. Lisa tørrer sine øjne og begynder forsigtigt at gå i retning af midtbyen. Hun vælger en anden vej, parallelt med flugtvejen, langs vandet, en lille snoet vej, der bugter sig op og ned, med krogede ahorntræer, ribesbuske i haverne og et sjovt træhus med udskæringer.

Forskrækkelsen har endnu ikke sluppet hende, hun trykker sig langs havegærder og husmure, ser sig tilbage over skuldrene og kniber øjnene sammen, så blikket bliver skarpere, men de tre drenge er heldigvis som sunket i jorden.

Lisa er ikke helt klar over, hvor hun er. Mens Erik allerede før han blev spejder har kunnet finde vej overalt, har hun altid haft problemer med at finde rundt, når hun befinder sig i ukendte omgivelser,

men Hafnia må ligge nede mod højre et sted, og så langt væk kan hun heller ikke være.

Ganske rigtigt. For enden af den lille vej, der ender i en stejl bakke, får hun øje på en lille bådhavn, og på den anden side, oppe ad bakken, genkender hun de store ahorntræer ved den gamle boghandel. Deroppe ligger torvet altså, og få meter nede ad gaden venter far og mor og Erik på hende. Hun brister i gråd ved tanken, så en gammel kvinde, der går forbi, ser ømt på hende, mens hun mumler noget uforståeligt, men tydeligvis trøstende, og da Lisa mærker medfølelsen, bliver bundproppen til hendes tårebeholdning hevet ud, og hun stortuder midt på gaden, så folk, der passerer, kigger forbløffet og viger for hende, som man naturligt trækker sig og giver plads for byens originaler.

Pludselig står hun ansigt til ansigt med en, hun har set før, og hun stopper forskrækket midt i et hul. Drengen med celloen.

Forfærdet slår hun blikket ned og stirrer stift ned i jorden som for at få den til at åbne sig, opsluge hende og lukke sig igen, mens hun ønsker, at der ville blive drysset tryllestøv i øjnene på ham, så han glemmer, at han har mødt hende helt opløst og sikkert rød i hovedet som en gris. Men asfalten er sort og massiv, og da hun forsøger at flytte sig, er hendes fødder forstenet, hun kan ikke rokke sig ud af stedet.

- Hví ert tú kedd? Drengen er også stoppet op og står og ser hende lige ind i øjnene med et blødt, mørkt blik, som omgående ville få hende til at bryde i gråd, hvis ikke det var fordi hun allerede var helt tømt for tårer.

- Jeg hørte dig spille i dag. Hvor spiller du smukt, fremstammer Lisa, uden at svare på spørgsmålet, og drengen slår straks om i dansk og spørger, om der er noget, han kan hjælpe med.

Og pludselig slapper hun af, tørrer sine øjne og fortæller ham usammenhængende om sin grimme oplevelse, og da drengen siger, at han vil følge hende hen til Hafnia, protesterer hun ikke. Lidt efter står hun i sikkerhed i hotellets reception, hvor han insisterer på at vente nogle minutter, mens hun undersøger, om hendes forældre og bror nu også er der.

- Men det er de, forsikrer Lisa. Nu er hun på hjemmebane, hun rækker ham voksent hånden, siger tak for hjælpen, smiler og går hen

mod elevatoren, vender sig og vinker til ham, han nikker tilbage og bliver stående og ser efter hende.

Da hun når tredjesalen styrter hun ned ad gangen og flår i døren til værelset. Låst! Hun hamrer på den, mens hun kalder på sin bror, men han svarer ikke. Hun løber hen til forældrenes værelse, men også der er låst, og ingen besvarer hendes kalden. Vantro render hun op ad trappen til salonen, måske er de der, men der er tomt, bortset fra et lille selskab, der spiller kort og pulser på cigarer. Lisa får røgen galt i halsen og hoster, løber tilbage til tredjesalen, måske er de der nu, men nej. Det kan da ikke være rigtigt! Hvor kan de være? Hvad skal hun gøre? Hun synker sammen i skuldrene og går tilbage til elevatoren, måske ved receptionen noget.

Hun skal til at spørge damen bag skranken, da hun får øje på drengen fra før. Han har sat sig i en sofa med celloen i det sorte hylster ved siden af sig, så de ligner to kammerater, der sidder og hygger sig i hinandens selskab. Han rejser sig og ser spørgende på hende.

- De var der ikke, siger Lisa og hører sin egen fortvivlelse.

- Så går vi bare hjem til onkel og får sodavand og noget at spise, siger drengen, som var det det naturligste i verden, og Lisa skal søvn-gængeragtigt til at følge med, da hun kommer i tanke om receptionen.

- Vent, siger hun, mens hun spørger, om der er nogen besked fra hendes forældre, men den buttede dame ryster på hovedet, nøglerne er der heller ikke, så Lisa låner papir og blyant og skriver en besked til værelse 308. "Var her klokken fem, men I var her ikke! Er gået med drengen med celloen. Kommer snart. Vi ses. Kærlig hilsen Lisa".

De går tilbage ad den samme vej, de kom, drejer ned til venstre efter boghandlen på torvet, forbi Vestaravág, den lille inderhavn med alle småbådene, og for enden af Gríms Kambans Gøta, hvor den skrånende kirkegård med ahorntræerne og skræppeplanterne lidt efter dukker op til højre, drejer drengen til venstre ad Sigmundargøta, og Lisa følger med. Nu er der bedre plads til at de kan gå ved siden af hinanden.

- Hvor skal vi egentlig hen?, bryder Lisa tavsheden, da de har gået nogle minutter, og hun forgæves har ventet på, at han skal sige noget.

- Ud til Sandagerði og så lige over broen, så er vi á Argjum, siger

han, men det bliver hun ikke meget klogere af.

- Hvor langt er det?

- Det tager et kvarters tid endnu. Han betragter Lisa fra siden.

- Hvor gammel er du?

- Elleve. Og et halvt. Hvad med dig?

- Det er jeg også. Om to måneder. De smiler til hinanden. Så er det på plads.

- Hvad hedder du for resten?

- Lisa.

- Et færøsk navn! Han lyser op, men Lisa protesterer.

- Nej da, det er dansk.

- Hvad betyder det?

- Betyder, hvordan mener du?

- Alle navne betyder noget. Mit navn f.eks. - jeg hedder Kári, K-á-r-i, Kåre på dansk - det betyder "vind" på islandsk, og han tilføjer lidt genert - Det kan også betyde "med krøller".

Lisa mærker noget boble indeni. Det er ikke i maven, og det er heller ikke, som når hun skal lige til at grine, men er nødt til at holde det tilbage. Hun har sagtnet farten. Ser undersøgende på ham. Så husker hun svagt noget, hun engang har hørt, er vist farmor, der har fortalt det.

- Det betyder vist nok "den, der ærer Gud", eller "den gudfrygtige" eller sådan noget. Altså, det vil sige, det er Elisabeth, der betyder det, men Lisa kommer jo af Elisabeth, så det er nok det samme.

- Frygter du da Gud?

- Næh, det tror jeg ikke, siger Lisa langsomt og ser ud over vandet. De har passeret et skibsværft, går langs en bugt med en dejlig hvid strand med store sten og optrukne både. Hun har aldrig tænkt over den slags, har heller aldrig fået så mærkelige spørgsmål før, og hun ser på drengen, hans mørke, halvkrøllede hår, hans stumpe jakkesæt, slipset, han har løsnet, skjorten, der er begyndt at krølle, hånden, der bærer celloen. Studerer ham diskret som for at finde ud af, hvordan det er at være ham.

- Gør du? Hvis han kan stille underlige spørgsmål, kan hun også. De er drejet over en tyk stenbro og er fortsat langs bygden for foden af fjeldet.

- Nej. Gud er god. Han peger mod et lille sort hus med græstag.

- Så er vi her. Dér bor min onkel.

Malingen skaller af den grønmalede dør, og vinduerne er snavsede. Pludselig vågner Lisa op, står og tripper, hvad skal hun egentlig her. Men Kåre har taget de tre trappetrin i et spring og har åbnet døren.

- Halló!, råber han, fodtrin nærmer sig, og en mand fylder døråbningen ud i sweater og grå bukser. Det er førsteviolinen fra koncerten. Hvad laver hans far her? Eller ... det er måske onklen?

Kåre siger en hel masse på færøsk til ham, og han rækker Lisa hånden.

- Jamen velkommen da, kom du bare med ind. Lisa trykker manden fast i hånden, som hun har lært det, når man hilser på fremmede.

De går gennem en mørk entré, der lugter af gammelt tøj, fisk og får, passerer forbi køkkenet og kommer ind i selve stuen. Den er lavloftet med brune bjælker, og der er kun to vinduesfag på langsiden og et i gavlene. På det meste af den ene gavlvæg hænger musikinstrumenter. Tre violiner, et par bratscher og en lut. På gulvet står en sortbrun cello og ved siden af ligger en stor stak noder. Under de to vinduer troner en tung, gammel, brun veloursofa og foran den står et slidt teaktræssofabord. Til højre en gammel gyngestol og ved siden af langs væggen en mørkebrun reol, fyldt med gamle bøger, mange med skindryg, og ovenover et stort maleri i guldramme, næsten sort, men med små klatter af rødt, grønt og gråt, der vist skal forestille et færøsk fjeldlandskab med huse.

I et hjørne af det mørke, brede plankegulv, der er fuldt af underlige, flere centimeter aflange huller, står en lille brændeovn og knitrer, og ved siden af en mørk, flettet kurv med brændestykker og gamle aviser.

- Det er ormehuller, siger Kåre, der har fulgt hendes blik frem og tilbage over gulvet og mærkerne. Onkel fandt træet ved Víðarnes, hvor det var drevet i land. Det var én kæmpestor stolpe, sikkert et fyrretræ, som er bragt hertil helt fra Canada, det sker nogle gange. Så fik han savet det op og skåret i planker for at bruge det som gulv, og først da tømreren kom med plankerne, opdagede han, at der havde været orm i og ville smide dem ud, men tømreren syntes, det var synd, og ja, nu er Árni den eneste på Færøerne, der har et gulv med

sådan et mønster! Han har også selv bygget celloen dér - altså ikke af ormetræet selvfølgelig!

- Sæt jer ned, så henter jeg en sodavand, siger onklen, og Lisa sætter sig på kanten af sofaen. Kåre hiver ud i slipset, smiler og forsvinder gennem døren, og lidt efter hører hun hans trin op ad en trappe og gulvet knirke ovenpå.

Stuen dufter svagt af brænderøg, det blinker orange fra sprækker i brændeovnen, der er lunt, og hun rykker længere tilbage i sofaen og synker sammen i blødt fløj. Violinerne på væggen kigger venligt på hende med deres aflange øjne. Det skramler fra køkkenet, og udenfor flyver havfugle over himlen. Langsomt tømmes Lisa for uro.

Lidt efter står en ny dreng i døren. Hun kan næsten ikke kende ham igen i den mørkebrune sweater med sølvknapper på skulderen og cowboybukserne. Håret har også forandret sig, en våd kam har været igennem, har glattet krøller ud og lavet hvid venstreskilning. Han sætter sig i sofaen ved siden af hende, og i det samme kommer onklen ind med en bakke med ananassodavand, glas og en gul skål med jødekager og vanillekranse.

- I er måske rigtig sultne?, spørger han, men Lisa ryster på hovedet, Kåre siger, det er fint, onklen putter flere aviser og brændeknuder i ovnen og slår sig ned i gyngestolen.

Mens de drikker sodavand og tager for sig af småkagerne, fortæller onklen, at det ellers var lige før, der var blevet grind i Havn i dag. En flok var blevet set ude ved Borðan og et par både havde forsøgt at få dem til at gå ind og få dem på grund. Lige her i Sandagerði. Onklen sukker.

- Men de var for få mand, og grinden gik ud igen. De siger, der var flere hundrede. Og så netop i dag. Á Ólavsøku.

Gyngestolen bevæger sig frem og tilbage. Knirk, knirk, lyder det. Som gråd. Lyden vokser i den lille stue, fylder den, skurrer højt, så Lisa for anden gang i dag må holde sig for ørerne. Det rykker i hænderne, men det går ikke. Hun stirrer på violinerne. Så spil dog.

- Hun var til koncerten i dag, siger Kåre, lyden holder op, og der kommer lys i onklens øjne bag guldbillerne. Han vender sig mod Lisa.

- Nå, hvad synes du?

- Det var meget ... meget ... hun leder efter ordet, kan ikke finde

det rigtige. - Smukt, meget smukt siger hun så, selv om det slet ikke er dækkende. - Især Mozart tilføjer hun, fortæller ikke at hun ikke hørte det meste af Haydn.

- Ja, Mozart er fin, siger han og de store øjne bag brillerne kigger på hende, som om han først nu ser hende. - Spiller du selv? Lisa dukker sig lidt, fortæller hurtigt og næsten uhorligt om sine egne musikalske udfoldelser, så hæver hun stemmen. - Men min far spiller en masse Mozart. På flyglet. Hun ser onklen i øjnene. - Han spiller godt. Og når han spiller, kan man glemme alt omkring sig og bare sidde og lytte, kommer hun til at sige. Var vist et øjeblik i sofaen på Søvej, er igen på Argir. På besøg hos vildt fremmede mennesker. Hun kigger ned i gulvet, men fornemmer onklens smil.

- Ja, netop. Sådan er det med Mozart. Onklen ser ud af vinduet og op i himlen. - Mozart er helt speciel. Det sidste siger han i indåndingsluften, så ordene suges ind i munden og forsvinder.

- Fortæl hende det med Mozart og englene, onkel, siger Kåre, men onklen reagerer ikke.

- Góði!

Onklen vender sig mod drengen. - Skal man nu spille pauseklovn i sit eget hjem, om lidt beder du mig vel give et nummer på bratschen. Så smiler han.

- Fortælle og fortælle. Det er så meget sagt. Han vender sig mod Lisa. - Men altså ... mange mener jo nok, at hvis der er noget musik, der er guddommeligt, så er det Bachs. Die Kunst der Fuge, Johannespassionen. Oratorierne, Brandenburgerkoncerterne ... Og der er jo ingen tvivl om, at Johan Sebastian Bach har skrevet vidunderlig musik, som den gode Gud må holde uendeligt meget af. Men er det så også Bach, Guds engle spiller for ham, når de vil ham det særligt godt? Det er det måske, men man kan aldrig vide. I hvert fald har en klog mand sagt, at han ikke er sikker på, at englene absolut spiller Bach, når de vil prise Gud. Tilgængæld er han overbevist om, at de, når de er overladt til sig selv, spiller Mozart. Og at da hører den kære Gud særlig gerne på dem.

Onklen smiler til hende, hun smiler lidt usikkert tilbage, og han læner sig frem.

- Forestil dig himlen. Fyldt med engle. Og se for dig, hvordan de sidder deroppe i skyerne og muntrer sig med at spille Mozart, fordi

de tror, at nu har de frikvarter fra alle deres forpligtelser over for både Gud og menneskene. Og når de sidder dér og spiller af hjertens lyst og glemmer pligterne og sig selv med, så er det, at Gud lister sig hen og står og lytter. Og så glemmer også Vorherre fuldstændig sig selv og sin opgave med at passe på os stakkels mennesker. Onklen ler.

- Det siger noget om Gud og en hel del om englene, og ikke mindst siger det bedre end tusinde ord, hvor dejlig Mozarts musik er.

Onklen har rejst sig, står og ser ud ad vinduet, og stilheden fylder stuen. Så tager han bratschen ned fra væggen. Kåre læner sig tilbage i sofaen og trækker fødderne op under sig, og automatisk gør Lisa det samme. Onklen står et øjeblik med lukkede øjne, finder balancen og koncentrationen. Så begynder han at spille. En enkel melodi. En salme er det vist. Lisa har i hvert fald hørt den før, men kan ikke huske, hvad den hedder. Han spiller den igennem to gange, enkelt og rent, og netop som Lisa tror, at det var det hele, tager han en dyb indånding og tager fat for fuld kraft. Dobbeltgreb, tertsklange, kvarter, kvinter, løbende ottendedele, sekstendedele, og hver gang, man tror, at nu er det en helt ny melodi, vender han tilbage til stumper af grundmelodien, for igen at kaste sig ud i helt nye versioner, variationer over samme salme. En melodi så umiddelbart enkel, så traditionel, så ensformig. Og så alligevel fuld af overraskelser, dybde, skønhed og liv.

Da han er færdig, står han stadig med lukkede øjne og bratschen i positur. Så slår han øjnene op, smiler til sit publikum og hænger instrumentet på plads. Lisa skæver til Kåre, han smiler til hende, hun sender ham et hurtigt smil og kigger ned i gulvet. Sidder og studerer de sære huller i det ormemønstrede gulv. Den har virkelig haft travlt, den orm.

En brændeknude eksploderer med et knald i ovnen. Lisa piller ved den rødorange sodavandsetiket. "Hawaii Dream" står der hen over den i hvidt og gult, en smuk pige sidder i græsset iført gul- og rød-blomstret bikinioverdel og nederdel. Pigen har en blomsterkrans om halsen og blomster i sit sorte hår. Den færøske sodavand smager godt, sødere end dem, hun plejer at få derhjemme. Hun hælder den sidste sjat op i glasset. Kåre er begyndt at trække sin etiket i strimler, triller dem sammen til små papirkugler og beskyder brændekurven.

Hans skilning er ved at forsvinde under små totter af tørret hår, der har samlet sig til det sædvanlige bløde krøl oven på hovedet. Onklen begynder at bære ud. Det er vist ved at være tid til, at gæsten skal gå. Hvorfor bliver hun så siddende? Hun drikker ud og skal til at rejse sig, da Kåre kommer hende i forkøbet.

- Vi kunne også gå en tur, siger han.

- Hvorhen? Hun rejser sig, og han kommer også op af sofaen. Kigger sig tilbage over skulderen, sikrer sig at de er alene, træder et skridt nærmere Lisa. Han hvisker.

- Jeg har en hule oppe i fjeldet.

Lisa skifter vægten fra den ene fod til den anden og tilbage igen.

- Det er ikke ret langt, forsikrer han. Vil du med?

Onklen kommer ind, Lisa nikker til Kåre.

- Vi går lidt ud, siger Kåre til onklen, som slår over i færøsk. De diskuterer et eller andet.

- Jeg følger dig på vej, siger han til Lisa, og hun giver onklen hånden.

- Hvad talte I om? spørger hun, da onklen har lukket døren.

- Årh, det var bare om tågen. Han sagde, vi skulle passe på, vi ikke blev fanget af den, hvis vi gik i fjeldet, men det er slet ikke tågevej i dag.

- Måske skulle du bare følge mig lidt på vej, prøver Lisa, men det er tydeligt, at der er noget, drengen vil. Og på en eller anden måde er hun nødt til at følge med ham.

De går ud ad vejen, der bliver længere mellem husene, og snart er de ude i grønt græs og ingenting. Lisa lader blikket glide opad over græsskråningen til den første række af store sorte sten, glider videre op til næste hammer, der er halvt dækket af lavthængende skyer.

- Deroppe, siger Kåre og peger, hvor Lisa forsøger at stille skarpt på klipper, der flyder sammen med grå himmel.

- Kan du se de to lodrette sten, dér? Dér er min hule.

Kåre begynder at gå op ad skråningen mod fjeldet, og Lisa følger med. Han har korte gummistøvler på, og hun opdager hurtigt hvorfor. Selv om det ser tørt og solidt ud, er græsset fugtigt og fyldt med mos, nogle steder gynger hele undergrunden, og fødderne synker ned i noget blødt, når man tager et skridt.

Mosset har alle mulige farver. Lysende grønt, lysebrunt, ja selv rustrødt og nogle steder nærmest lyseblåt. Græsset myldrer med bittesmå lilla blomster og gule minismørblomster, rundt omkring ligger totter af efterladt uld og sorte knolde af fårelort. Fårene selv går rundt omkring og græsser, og af og til bræger det gennem luften, men ellers er det som om, der bliver mere og mere stille for hver meter, de bevæger sig opad.

De går langs en å, og efterhånden som de kommer op ad skråningen, vokser øerne frem bag dem. Snart har de udsigt over hele Tórshavn og bag byen titter Østerøen og de nordlige øer frem. Det vrimler med både på fjorden, Nolsøen har samlet store striber af skifergrå skyer bag sig, og det ser ud som om øen er kommet nærmere og er blevet så lav, at man kun behøver række en arm ud for at æde den over ryggen.

Overalt stikker store klippestykker frem, også selve åen er fyldt med sten, som vandet bruser henover. Klart og rent vand fra fjeldet, lige til at drikke, nu da de er kommet højere op. Kåre viser hende, hvordan man former hænderne til en skål, så man kan drikke, og vandet smager af sommer og sværge om aldrig mere at nøjes med sodavand.

De små stærklilla blomster hedder brobber, siger Kåre, der ikke kender navnet på dansk. Han nulrer nogle mellem fingrene under Lisas næse, og frem slår en stærk, sød, frisk og krydret duft, som en blanding af timian og lavendel. Tænk, at så undselige skabninger rummer så meget trylleri.

Fugle flyver hen over himlen, nogle kommer ganske tæt på, og Kåre peger dem ud. Spógvin er spoven, mýrusnípan er sneppen, og lógvin hedder den, der kommer dér og kalder med sin melankolske klokkelyd. Kåre leder efter navnet på dansk, men må give op, og Lisa kan ikke hjælpe ham, har aldrig lært den slags. Selvfølgelig har hun haft naturhistorie og hun kan se den store planche i biologilokalet for sig, men fugle, deres navne og liv får man ikke viden om gennem illustrationer og udenadslære.

De er kommet op over den første hammer og har sat sig ved bækken i læ bag store sten for at hvile inden sidste opstigning.

- Kan du høre bækken hviske, spørger Kåre, og nu føler Lisa sig igen overrumplet. Syntes ellers lige hun kendte ham. Hvad skal man

svare på sådan et spørgsmål?, men Kåre besvarer det selv.

- Skvatlar, tutlar, teskar, mutlar. Enn sum áður, tú á tíni leið. Plasker, taler sagte, hvisker, mumler. Før som nu, du på din færð, oversætter han, men Lisa rører uroligt på sig. Omme bag Nolsøen har de mørkegrå streger trukket haler af grå skymasser efter sig, og skytæppet er kommet nærmere. - Måske skal vi vende om?, spørger hun, men Kåre vil vise hende hulen. Hvad er så vigtigt med den hule, tænker Lisa, men noget i hans øjne gør, at hun ikke siger det højt.

De følger varderne, stendyngerne, som står med jævne mellemrum op ad fjeldet og som i århundreder har vist vejfarende til Kirkjubøur, og ser nu tydeligt indgangen til hulen to varder derfra.

Nogle af Strømøens højeste og mest karakteristiske fjeldtoppe stikker frem. Skælingsfjall, som er fladt ovenpå, og hvor der danses Sankt Hans aften, fortæller Kåre, men Lisa har fået øje på to kridhvide kupler, der er poppet op som champignoner bag ved det fjeld, Kåre kalder Sornfelli, og må vide, hvad det er for nogle mærkelige gevækster midt i det hele.

- Det er Natostøðin. Overvågningen, i tilfælde af krig siger Kåre så lavmælt, som var det ham personligt, de kæmpemæssige radarer var sat til at overvåge, og med et fornemmer Lisa noget fremmed og farligt. En fugl flagrer pludseligt op foran dem og får hende til at fare sammen. Den skræpper og styrtdykker mod dem for at dreje af få centimeter over hovedet på dem, stige op, vende rundt og dykke igen, og pludselig er dens mage der også og kæfter op og flakser rundt, tættere og tættere omkring dem i sort-hvide blink.

Fuglene med de lange røde næb og røde øjne har åbenbart en rede i nærheden, men lidt efter har de to børn passeret deres territorium, og der bliver igen stille. Fuglene hedder tjaldur og er Færøernes nationalfugl siger Kåre og fortæller, at den hvert år kommer midt i marts, og at det er meget vigtigt, at den første forårstjaldur, man ser, ikke flyver imod en. Gør den det, betyder det modgang for hele resten af året, mens det betyder held og medgang, hvis den kommer flyvende bagfra, og man får øje på den i flugten.

Kåre taler om fuglen, som var den en særlig kær ven, og det viser sig, at han flere somre har haft en bestemt tjaldur, der er kommet og har fået brød og er blevet så tam, at den banker på ruden med sit røde næb, hvis ikke han fluks står der med sine krummer, når det

passer den. Han kender ikke dens navn på dansk, men lige netop den kender Lisa fra farmors sommerhus ved Vesterhavet og ved, at den hedder strandskade.

De passerer et stykke sumpland med lavt sivgræs. Et tegn på vand og på, at man skal gå udenom, for ellers risikerer man at forsvinde ned i det som i kviksand og aldrig mere komme op. Lisa gyser. For hende ser det hele ens ud, men ikke for ham. Fjeldet er fuldt af usynlige regler for, hvor man må gå og hvor man ikke må, og Kåre ved, hvor der er beboede sten med huldrer og trold, man for enhver pris skal gå langt udenom for ikke at blive grebet af en pludselig arm og hevet med ind i stenen.

- Så er vi her, siger Kåre. - Her er mit helli.

Omsider har de nået de store sten ved hammeren, to lodrette skarpkantede klippestykker, og gemt bag vartegnet ligger hans hemmelige hule. En sprække i fjeldet, hvor de akkurat kan klemme sig ind, men som knap en halv meter inde breder sig en smule ud og bliver til et lille hulrum, en grotte med et tykt, blødt underlag af de uldstumper, Kåre har samlet i fjeldet. De rykker sammen og sidder og ser ud over den skråning, de netop er kommet opad og ud over Nolsøen og fjorden.

Hele byen er væk, gemt under fjeldfremspringet, de er helt alene i verden, tænker Lisa, hun er alene i et fremmed landskab med en dreng, hun ikke kender. Hun mærker et gisp i kroppen, hjertet har sprunget et slag over, men så opdager hun til sin forundring, at hun ikke er ked af det eller bange. Tværtimod breder en ro sig, og hun mærker en strøm af glæde over, at hun gik med og nu sidder og ser ud over hvalen Nolsø sammen med en dreng, der spiller Mozart. Og som har inviteret hende med ind i sit helle, har budt hende kiks fra en hemmelig pakke og som fra et allerhelligste under uldtæppet bagest i grotten har fundet sin stensamling frem og lader røde og sorte sten, turkiser, runde sten med glimmer, flade, glatte sten og skarpe sten med pletter af kvarts passere fra sin hånd til hendes og tilbage igen. En efter en. Langsomt. Til beskuelse, beføling og uudtalt medviden.

Hvor længe de har siddet sådan, har Lisa ingen anelse om, men pludselig er noget rivende galt. Lyset er skiftet, er blevet svagt og gråt, og med et er det blevet koldt, råt og fugtigt. Drengen har kantet

sig hen i åbningen for at dumpe tilbage ved siden af hende på en så opgivende måde, at Lisa føler sit hjerte stå stille.

- Hvad er det? Hendes stemme er lille og bange, og hans svar får hende ikke til at falde til ro.

- Tågen. Han virrer på hovedet, vrider sig, så hun ved, det ikke er det værste.

- Og hvad så?! Hun råber det nærmest.

- Vi er nødt til at blive her.

- Hvad vil det sige? Hvor ... længe, stammer Lisa, men Kåre ryster på hovedet.

- Det er ikke til at sige. Nogle timer. Måske længere.

- Det kan da ikke passe! Vi kan da bare gå ned ad fjeldet alligevel. Vi kender jo vejen, du kender det hele her. Men Kåre ryster på hovedet.

- Man må aldrig gå i fjeldet i tåge. Man kan falde i vandhuller og blive hevet ned eller træde ud over en kant. Man kan dø, Lisa.

- Jamen jeg skal hjem. Min far og mor bliver bange for mig! Hun begynder at snøfte. Kåre siger ingenting.

Onklen, så havde onklen ret! Og han som havde lydt så sikker. "Det er slet ikke tågevejr i dag", runger det i hendes ører, og hun får lyst til at slå ham, skribe hans egne ord ind i hovedet på ham, hyle og råbe for at komme af med noget af sit raseri og sin angst, men så kommer hun til at se på ham. Han har dukket sig, sidder med armene foldet om knæene og rokker frem og tilbage, og hun ved, han allerede selv bebrejder sig det.

Pludselig bliver hun den voksne. Hun drejer sit armbåndsur, så hun kan se at klokken er lidt over otte, og ganske vist skulle hun have været hjemme nu, men hun har efterladt en seddel, og det er Olajfest og det er længe lyst og alle er ude, og hun skal nok komme sikkert hjem om nogle timer, og der er kiks i hulen, og de dør ikke af sult. Hun tørrer næsen i sit ærme.

- Har du prøvet at blive fanget af tågen før?, spørger hun, og Kåre kommer til sig selv og fisker pakken med kiks frem, byder hende og siger med et skævt smil, at hvorfor tror hun ellers, han har de her skibskiks her, som er så drøje i det, og hun kommer til at le over den måde han siger det på med munden fuld af stenhård, tyk kiks, og han ler tilbage og med et taler de i munden på hinanden om alle de gan-

ge, de er kommet galt af sted eller har lavet noget fjollet. Og da der ikke er mere ballade at diske op med, begynder Lisa at indvie ham i alt det, hun er glad for og holder af. Mormor og morfar, somrene i Tisvilde, pindsvinet i baghaven, naboens hund, hun engang fik lov at passe i en uge, og om hvordan hun kan ligge på en drømmeseng i haven og læse den ene bog efter den anden. Og pludselig stopper hun midt i en sætning og ser forbavset på ham, hvorfor fortæller hun ham alt det, og hvordan kom hun dog til det? Men han smiler bare, og hun behøver ikke være flov over at have snakket så meget, hun mærker, at han synes, det er i orden, og også at han ikke bare prøver at få tiden til at gå til tågen er forsvundet og de kan komme hjem.

- Hvad drømmer du om? spørger han, og det slår hende, at det er hans måde at spørge på, der har fået hende til at snakke løs, og også at hun ikke længere synes, han stiller underlige spørgsmål.

- Jeg ved ikke rigtigt, siger hun, udmærket klar over, at det ikke handler om nattens drømme, men om hvad hun forestiller sig om fremtiden, sin fremtid, og hun ved også, at det ikke er som når de voksne stiller hvad-skal-du-være-når-du-bliver-stor-spørgsmål, og man skal være på vagt.

- Hvad med dig? spørger hun for at vinde tid, men også af nysgerrighed. Hun må vide noget mere om denne dreng, hun er tvunget sammen med, og som på én gang er helt anderledes end nogen anden hun har mødt og samtidig virker som om hun har kendt ham altid.

- At jeg spiller, kommer det uden tøven. At jeg sidder i et stort symfoniorkester og spiller, og at jeg er så god til det, at jeg aldrig behøver at gøre andet. Han gør et kast med hovedet på samme måde, som da han sad på terrassen og spillede, og Lisa ser ham tydeligt for sig med det store orkester, som voksen, i en kæmpe sal, helt koncentreret, ham og hans cello som det lysende midtpunkt, hele den fyldte sal ser på og lytter til.

- Gid jeg kunne opleve det, ryger det ud af Lisa, og hun mærker, at hun bliver rød i kinderne, men heldigvis er lyset så svagt, at han ikke kan se det.

- Hvorfor skulle du ikke det? spørger han, og hun rødmer igen. Samtidig protesterer noget i hende, hvordan skulle hun komme til det? Han bor her og hun i Danmark, og sådan vil det altid være.

Hun lukker øjnene og prøver at se sin egen fremtid for sig, men der kommer slet ingen billeder frem, og først bliver hun forskrækket over det, for det kan vel ikke passe, at der bare er helt tomt, der hvor hendes fremtid er? Men så beroliger hun sig selv. Selv om det må være dejligt at vide, hvad man vil, er der også noget godt i ikke allerede at være sikker. For så længe man ikke har besluttet sig, er det stadig muligt at vælge.

- Det er din onkel, der har lært dig at spille, ikke?, spørger hun, og Kåre fortæller, hvordan onklen selv byggede en trekvart cello til ham og begyndte at undervise ham, og at han i perioder nærmest har boet hos ham og øvet og spillet i timevis, nogle gange til langt ud på natten. Og Lisa ser dem for sig sidde og spille i den lille stue, mens det bliver mørkt udenfor, og deres skygger vokser op over vægge og loft.

- Hvordan kan det være, at det er så ... anderledes at tale med dig?, spørger Lisa, og hører pludselig, hvordan hun selv stiller underlige spørgsmål.

- At tale med andre er ligesom at spille cello. Man skal øve sig.

- Hvem øver du dig med, siger Lisa og forbavses igen over sig selv, men Kåre svarer som om det var et helt naturligt spørgsmål

- Med fuglene siger han, som om også det svar var normalt. - Og med min onkel, tilføjer han. - Selv om ham tier jeg måske i virkeligheden meget stille sammen med, men det kan man også lære af.

- Er din far død, må Lisa vide, hun har ikke hørt ham sige et ord om sin far, og hvad med hans mor?

Han rejser sig så brat, at hun bliver bange for, at hun har spurgt om noget, han ikke vil tale om, men han var bare henne for at se, om tågen var lige så tæt som før. Det var den. Han sætter sig igen.

- Min far har en båd. De fisker. Ved Island og Grønland siger han, og Lisa fornemmer, at hun måske alligevel ikke skal spørge mere.

De sidder lidt i tavshed, men så begynder Kåre at fortælle, hvordan faren er væk i mange måneder ad gangen, og at det nogle gange kan gøre helt ondt inde i ham, så meget savner han ham. Uden at tænke over det trykker Lisa sig ind mod ham, og de sidder igen længe uden at sige noget, så trækker Kåre vejret dybt og fortsætter.

- Og det mærkelige er, at når så far endelig kommer hjem, er det slet ikke, som jeg har forestillet mig. Så er det som en fremmed

mand, der kommer på besøg, og både mor og jeg skal nærmest til at lære ham at kende igen. Han sukker.

Og lige når man har vænnet sig til at være en rigtig familie igen, er faren pludselig væk, og moren går rundt og er tavs, og så, ja, så er det nogle gange rart bare at kunne tage ud til Árni på næsset og spille og være tæt på sin hule.

Luften er klam af tågen, og mens Kåre har fortalt om sin far, er de ikke alene rykket så tæt på hinanden, som de kan. Pludselig opdager Lisa, at de også holder hinanden i hånden, og hun ved ikke, om det er ham, der har taget hendes hånd, eller om det er hende selv, der har grebet hans, da hun mærkede hans længsel efter faren, men hun føler varmen fra hånden strømme blødt og snurrende ind i sin hånd og op gennem armen og ud i hele kroppen. Med et føler hun sig svimmel, så bliver alt skarpt og klart, og i et glimt fornemmer hun ikke alene hans savn, men også hans liv, hvordan han lever, hvem han er.

Strømmen har bredt sig, er gået gennem ham og tilbage til hende, og hun bliver forskrækket og vil rykke hånden til sig, men vil heller ikke give slip på denne flydende nydelse i hele kroppen og glæde over at være til, men så er det væk, og tilbage er kun den forunderlige blødhed fra hans hånd.

En kuldegysning går gennem hende, hun gaber, er pludselig træt og trist, lirker sin hånd ud af hans og kravler hen i åbningen for at se ud, men alt er gråt og kompakt, hun kan ikke engang se græsset en halv meter ude.

- Tror du snart den forsvinder, spørger hun, men kender allerede svaret, og han foreslår hende at sove lidt.

Han har taget sin sweater af og klapper på den for at vise hende, at hun kan lægge sit hoved på den, og hvis hun krummer sig sammen, kan hun godt ligge ned, og så vil han sidde og våge og vente på, at vejret bliver klart. Og Lisa lægger sig, og han lægger en hånd på hendes skulder, og hun lukker øjnene og mærker hånden og varmen fra den. Hun prøver at slappe af og falde til ro, og pludselig er hun om bord på et skib og styrter rundt for at spørge, hvor de skal hen, og hvornår de er i havn, men ingen svarer, og hun forsøger at finde sine forældre, men de er der ikke, og det giver et spjæt i hende, og

hun har sovet og er stadig i hulen, og Kåre sidder tappert og holder vagt. Hun er stiv i kroppen og hendes ben sover, og hun kigger ud, og det er stadig gråt, men er det ikke, som om tågen er blevet lidt mindre tæt? Klokkeren er to om natten, og Kåre siger, at nu varer det ikke længe, før solen står op, og han er sikker på, at så vil tågen forsvinde helt, og Lisa husker, hvordan han havde slået onklens advarsler hen, men hun tror ham. Ord behøves ikke mere, og lidt efter lidt bliver lyset mindre gråt, græsset udenfor dukker frem og med et ligger Nolsøen der igen bag tynde mælkehvide tågesløer, og omme bag øen forvandler himlen sig langsomt fra lysegrå til lys indigo med striber af rosa og orange.

De kommer ud i daggryet, strækker sig, slår kuskesslag og kigger ud over fjorden og byen, og ser, hvordan det hele ligger og stråler. Som om tågen har vasket verden ren, gjort byen ny og har pudset alle husene, så de skinner.

Og så kan det ellers ikke gå hurtigt nok. På tyve minutter er de nede for foden af fjeldet og snart er de ved onklens hus, men selvfølgelig vil han følge hende hjem. Og hun mærker en boblen indeni, og da de passerer den lille strand, står solen som en orangerød kugle over Nolsøen, al tåge er forsvundet, og øen ligger badet i ferskenfarver.

Lidt før Hafnia har de samtidigt sagtnet farten, få meter fra døren går de helt i stå, skæver generte til hinanden i det skarpe morgenlys.

- Nå, men så ... farvel da, siger Lisa og hører selv, hvor fattigt det lyder. Men hvad skal hun sige? Mentalt er hun allerede på vej op på værelset, i næste tankespring på "Tjaldur" og så i Tisvildeleje og tilbage i skolen, i sin danske hverdag, fjernt fra en dreng og hans færøske fjelde. Som hun måske nok et øjeblik følte sig forbundet med, men som hun aldrig mere skal møde og sikkert hurtigt vil glemme.

Og så alligevel. Selv i de sidste sekunder overrumpler han hende.

- Vi ses, siger han og ser hende frejdigt i øjnene, så hun fornemmer, at det ikke bare er noget, han siger. Hun ved, de ikke skal ses, og han ved det også, og alligevel er hun pludselig ikke så sikker. Hun mærker gåsehuden brede sig og vil protestere, men kan kun stå og stirre tilbage.

- Jeg ved, du kommer tilbage til Færøerne, Lisa. Han slår armene

om hende og trækker hende ind til sig og står et øjeblik og holder så fast om hende, som om han aldrig vil slippe, og først er hun stiv i kroppen, men da hun slapper af, mærker hun med det samme strømmen, den samme prikkende varme og energi som i hulen, denne gang som en cirkel, der går direkte gennem hende over i ham og tilbage igen, og hun bliver svimmel og fyldes af uro. Så river hun sig løs.

- Farvel, Kåre. Hun åbner døren til hotellet, og det sidste, hun ser, er, at han virker mindre end før, som han står og kigger efter hende med sit mørke blik.

Hun ryster hans øjne af sig og går ind i foyeren, hvor der er tomt og stille. I receptionen sidder en yngre kvinde og småsover og tager ikke notits af en tilfældig gæst, der kommer hjem lidt over fire om morgenen efter Ólavsøka. Heller ikke selv om gæsten er en pige på elleve år og mutters alene, men Lisa lister alligevel forbi hende, som om hun er på gale veje. Og det er hun sådan set også. Pludselig går det op for hende, at hun har været væk i næsten tolv timer.

Oppe på tredjesalen er døren til Eriks og hendes værelse låst, men hun har kun banket forsigtigt et par gange, da Erik åbner.

- Hvor har du været? Han ser anklagende på hende. - Er du rigtig klog?! Du skal være glad for, at far og mor ikke ved noget.

- Gør de da ikke det?, spørger Lisa, mens hun puffer ham ind ad døren, lukker den efter sig og smider sig på sengen. Lettelse og skuffelse kæmper samtidigt i hende, men hvad havde hun egentlig ventet? En velkomstkomité allerede i receptionen med kys og kram og flag og forsikringer om, hvor savnet hun har været og hvor elsket, hun er? Eller en grædende mor og en far i færd med at alarmere politi og sende hundepatruljer ud over by og fjeld for at finde hende? Så ser hun på sin bror i pyjamassen og nysgerrigheden overdøver alt. - Hvordan kan det dog gå til? Og Erik fortæller, hvordan han var kommet tilbage til hotellet med sine våde sko og iskolde fødder, og hvordan moren straks havde puttet ham i karbad for at han ikke skulle blive syg, og derefter var de gået ud for at lede efter Lisa, og da de ikke kunne finde hende, var de igen gået tilbage til hotellet, og så havde hun allerede været der og lagt en seddel. Så havde Erik fået lov at sidde i restauranten og spise bøf og is alene og vente på Lisa, fordi far og mor igen var til fest hos nogle danskere, og han havde ventet

og ventet, og til sidst var han gået op på værelset og havde lagt sig til at læse i "Ivanhoe", indtil han ikke kunne holde øjnene åbne og var faldet i søvn med lyset tændt. Og så var hun først kommet nu!

Hun hører bebrejdelsen i hans stemme, og da han er færdig med at fortælle, ligger den stadig i luften sammen med forventningen om, at nu er det hendes tur til at komme med en forklaring. En god en. Men Lisa klæder sig langsomt af, trækker i natkjolen, går ud på badeværelset, begynder at børste tænder. Erik er fulgt efter hende.

- Hvor har du været?

- Hos drengen med celloen, som jeg skrev. Og hos hans onkel, siger hun med munden fuld af tandpasta.

- Og hvad mere? Hun møder sin brors blik i spejlet. Spytter ud i vasken. Må få ham i seng.

- Så gik vi op i fjeldet, hvor han havde en hule og sad og nød udsigten og snakkede, men så blev det tåge, og vi kunne ikke komme derfra, fordi det ville være for farligt. Og så lå jeg og sov lidt der, mens drengen holdt vagt.

- Kyssede han dig? spørger Erik, så Lisa kommer til at grine.

- Nej selvfølgelig ikke, din idiot.

- Hvad gjorde han så? Lillebrorens spejlbillede er ikke sådan at få væk.

- Han holdt mig lidt i hånden på et tidspunkt.

- Og hvad mere?

- Der er ikke mere.

- Ama'r?

- Ama'r. Lisa gør håndtegn over halsen, og Erik forsvinder ud ad spejlet og trisser ind i sin seng. Hun trækker sengetæppet af, lægger sig under dynen, siger godnat og vender ryggen til broren. I nogle minutter ormer han rundt, så bliver der stille, og kort efter bliver hans vejrtrækning langsom og regelmæssig.

Lisa mærker den bløde madras og duften fra det rene sengetøj. Uh, hvor skal det blive dejligt at sove. I en rigtig seng. Hun trækker vejret dybt ned i maven, vender sig, snor dynen rundt om sig, ud igen, har det for varmt, vender sig igen. Skæver til uret, klokken er snart fem, og hun er vågen. Lysvågen. Hun lukker øjnene igen, men hver gang hun er lige ved at falde hen, er hulen der, og drengen. Hans mørke

øjne, der ser på hende, ser ind i hende. Som om han var lige ved siden af hende igen. Hun slår øjnene op.

Lillebroren har sparket dynen af sig, sover med hånden under kinden. Kinden er brun og rund, og der er smilehuller på håndryggen. Som et lille barn tænker hun, og i det samme slår det hende, at mens han ligger og sover i sin sorgløse barneverden og snart skal løbe og lege på stranden ved Tisvilde, er der sket noget med hende, der gør, at hun ikke længere kan være med i legen på samme måde som før. Hun mærker et stik i hjertet og prøver at forestille sig selv og Erik løbe og spille bold og bade, men en skygge lægger sig hele tiden ind over og kan ikke viskes væk.

Et fjeldland med sære skygger og spillemænd, der stiller forunderlige spørgsmål og kender historier om engle, har kilet sig ned i det blå sommerbillede og ind mellem hende og Erik og har lukket barndommens land.

Mødet med drengen og hans onkel var en invitation ind i en anden verden, men bag på invitationen stod skrevet med småt, at vejen tilbage for altid var spærret, og på bunden af Kåres blik har hun mærket noget kalde, som hun endnu knap aner, hvad er, men som hun aldrig mere vil kunne lade som om ikke eksisterer.

I virkeligheden vil hun ikke nogen sinde kunne sætte ord på det, der skete i hulen, tænker hun, og det er det, der gør det så urovækkende. En kuldegysning går gennem hende, og hun trækker dynen helt op til hagen.

Hun betragter igen Erik, og han bølger op og ned, fordi hun ser ham gennem et vandspejl, smerteligt klar over, at i mødet med Kåre blev også hendes forhold til Erik for altid forandret. Hendes bror og medsammensvorne, hendes næsten-tvilling var med et forvandlet til en lille dreng, der spurgte til ting, han ikke havde forstand på eller mulighed for at begribe.

Dybt nede under det kys, Erik havde spurgt til og som hun - selvfølgelig - ikke havde fået, lå noget andet og langt mere dyrebart. En viden om, hvor lykkeligt og tæt forbundet, man kan være med et andet væsen, og så - samtidig med denne vidunderlige bevidsthed - erkendelsen af, hvor alene i verden et menneske er og altid vil være. Denne indsigt i et af livets paradokser havde hendes lillebror ikke endnu, og måske ville han aldrig få den.

Hun har rejst sig og har lagt dynen over ham, hun kan mærke, hun kan falde i søvn lige om lidt. Hun vender sig mod væggen med ryggen mod Erik. Hendes krop er blevet tung og døsig, og det sidste, hun sanser, er et par mørke øjne, der kigger på hende, og langt, langt borte er det, som om nogen hvisker hendes navn.

Somre går, og nogle af dem er uendeligt lange, mens andre går alt for hurtigt. Og barndommen er som sommeren. Mens man er i den, er den uendelig, og før man ved af det, er den forbi.